

Hälso- och sjukvårdsavdelningen
Jan Melin

Socialdepartementet

Svar på remiss om Stärkt läkemedelsförsörjning i samverkan - Nationella åtgärder för fördelning, omfördelning och inköp vid brist (SOU 2026:22)

Sammanfattning

Sammanfattningsvis instämmer Region Uppsala utredningens förslag eftersom läkemedelsbrister är ett allvarligt problem som kan förväntas fortsätta i framtiden. Förslagen kan bidra till att minska problemen i extrema lägen. Regionen anser att förslagen är väl avvägda då man i så stor utsträckning som möjligt använder sig av befintliga strukturer och rutiner. Regionen instämmer i bedömningen om att åtgärderna i förslaget kommer att användas sällan.

Region Uppsalas synpunkter på de viktigaste förslagen

Läkemedelsverket ska få fatta beslut om tvingande fördelning och tvingande retur och att när andra åtgärder inte hjälper bör det vara möjligt att fatta tvingande beslut om omfördelning.

Detta innebär att läkemedel som är beställda av någon aktör skickas till någon annan som behöver dem bättre (fördelning) eller att man beslutar att läkemedel som redan finns i någon aktörs besittning ska skickas till någon som behöver dem bättre (omfördelning). Följande förutsättningar måste enligt utredningen vara uppfyllda för att det kunna ta detta beslut.

1. det är brist eller risk för brist på ett läkemedel,

Regionkontoret

Storgatan 27 | Box 602 | 751 25 Uppsala | tfn vx 018-611 00 00 | fax 018-611 60 10 | org nr 232100-0024
www.region uppsala.se

2. läkemedlet behövs för vård som är nödvändig för människors eller djurs liv och hälsa, och
3. frivilliga åtgärder kan inte antas vara tillräckliga.

Region Uppsala anser att det fördelaktigt att läkemedelsverket får möjlighet att fördela och omfördela läkemedel till dem som bäst behöver det om det inte går att lösa detta på frivillig väg.

Läkemedelsverket ska fatta beslut om tvingande åtgärder efter samverkan med berörda aktörer.

Region Uppsala anser att det är viktigt att läkemedelsverket konsulterar berörda aktörer innan man fattar beslut om tvingande åtgärder om fördelning och omfördelning.

Vid katastroftillstånd måste det vara möjligt att lämna hjälp i form av läkemedel.

Utredningen anser att när katastroftillstånd råder så ska det vara tydligt att regioner och kommuner ska kunna hjälpa varandra med läkemedel.

Region Uppsala anser att det är bra att man tydliggör att regioner och kommuner får hjälpa varandra med läkemedel i ett krisläge.

En nationell inköpscentral för läkemedel ska tillgängliggöra läkemedel vid bristsituationer när andra åtgärder inte räcker. Ansvarsprincipen motiverar att inköpscentralens uppdrag är tydligt avgränsat till svåra bristsituationer

Inköpscentralen ska enligt utredningen bara aktiveras när samtliga nedanstående villkor är uppfyllda:

1. det är brist eller risk för brist på läkemedlet,
2. läkemedlet behövs för vård som är nödvändig för människors eller djurs liv och hälsa, och
3. inköpscentralens åtgärder krävs eftersom andra åtgärder för läkemedelsförsörjningen inte i tillräcklig utsträckning kan, eller inte förväntas kunna, säkerställa tillgång till läkemedlet.

Utredningen föreslår att inköpscentralen ska kunna köpa in läkemedel på uppdrag av andra myndigheter vid en svår brist och att den ska kunna göra gemensamma inköp tillsammans med andra länder.

Utredningen betonar att inköpscentralen bara ska användas när andra vanliga åtgärder inte räcker

Region Uppsala bedömer att en inköpscentral för läkemedel kan vara en värdefull funktion i fall av svår brist på läkemedel och att det är bra att dess uppdrag är begränsat till svåra brister.

Socialstyrelsen (SoS) bör ansvara för den nationella inköpscentralen och inköpscentralen måste vara förberedd på att agera snabbt

Utredningen anser att den nationella inköpscentralen ska ligga under Socialstyrelsen därför att myndigheten är sektorsansvarig för beredskapsområdet hälsa, vård och omsorg och har ett helhetsperspektiv på hälso- och sjukvårdens försörjningsberedskap. Region Uppsala anser att man bör överväga en annan placering av inköpscentralen än Socialstyrelsen eftersom Socialstyrelsen för närvarande saknar kompetens inom upphandling av läkemedel.

Utredningen föreslår vidare att inköpscentralen ska utgöras av en liten permanent enhet på Socialstyrelsen som sedan tar in inköpskompetens från regionerna och andra myndigheter i de enskilda ärenden.

När beslut om att använda inköpscentralen tas behöver den vara förberedd och kunna agera snabbt betonar utredningen.

Region Uppsala ser risker med placeringen av inköpscentralen vid Socialstyrelsen då SoS inte vanligen hanterar läkemedelsfrågor. Om inköpscentralen placeras vid Socialstyrelsen är det då mycket viktigt att SoS samarbetar med de ordinarie inköparna av läkemedel innan en allvarlig brist uppstår. På så sätt säkerställs att inköpscentralen kan agera snabbt när den väl behövs.

Läkemedel bör så långt möjligt finansieras av den aktör som behöver dem

Region Uppsala ser inget skäl att finansiera läkemedel där det råder en bristsituation på något annat sätt än för andra läkemedel.

För Region Uppsala

Helena Proos (S)
Regionstyrelsens ordförande

Johan von Knorring
Regiondirektör